

ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพของผู้บริหารกับองค์การแห่ง
การเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาจะเขียงเทรา เขต 1

**Relationship Between Transformational Leadership of School Administrators
and Learning Organization at Schools under the Chachoengsao Primary
Educational Service Area Office 1**

ฉัตรกนก สหพัฒน์สมบัติ¹, ดร.สนั่น ประจงจิตร์²

Chutkanok Sahapattanasombat¹, Sanan Prajongjit²

¹นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเกริก

²ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก อาจารย์สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเกริก

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพของผู้บริหารสถานศึกษา 2) เพื่อศึกษาองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา และ 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพของผู้บริหารกับองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเขียงเทรา เขต 1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้สุ่มจากครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเขียงเทรา เขต 1 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 313 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์เป็นค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

ผลการวิจัยพบว่า 1) ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเขียงเทรา เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) องค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเขียงเทรา เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก 3) ภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเขียงเทรา เขต 1 มีความสัมพันธ์กับองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับสูงมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

คำสำคัญ : ภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพ องค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา

Abstract

The objectives of this research were to study: 1) transformational leadership of school administrators, 2) learning organization of schools, and 3) relationship between transformational leadership of administrators and learning organization of schools under the Office of Chachoengsao Primary

Educational Service Area 1. A sample of 313 was randomly drawn from teachers of the schools, in the 2022 academic year. The tool used to collect data was a questionnaire. The statistics used to analyze the data by a computer program were mean, standard deviation and Pearson's correlation coefficient

The results showed as the follows 1. Transformational leadership of school administrators under the Office of Chachoengsao Primary Educational Service Area 1 was overall the high level. 2. Learning organization of schools under the Office of Chachoengsao Primary Educational Service Area 1 was overall at the high level, too. 3. Transformational leadership of school administrators and learning organization of the schools under the Chachoengsao Primary Educational Service Area Office 1 were overall statistical significantly related at the 0.01 level.

Keywords: Transformational Leadership, Learning Organization at Schools

บทนำ

โลกในปัจจุบันเป็นสังคมแห่งความรู้ที่แพร่กระจายและเชื่อมโลกให้เป็นหนึ่งเดียวด้วยวิทยาการก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและสารสนเทศความสำคัญของการพัฒนาประเทศและการแข่งขันระหว่างนานาชาติได้ขึ้นอยู่กับระบบทุนทรัพยากรธรรมชาติ เครื่องจักรหรือ แรงงานขั้นกรมาชีพอีกต่อไป แต่จะขึ้นอยู่กับศักยภาพและคุณภาพของคนเป็นสำคัญ โลกในอนาคตจึงเห็นคนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา [1] ระบบเศรษฐกิจฐานความรู้จึงเป็นพื้นฐานสำคัญในการแข่งขันสำหรับสังคมปัจจุบัน [2] ในยุคที่สังคมมีการเปลี่ยนแปลงมีความก้าวหน้าอย่างรวดเร็วทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเป็นยุคสังคมความรู้ (Knowledgebase Society) ปัจจัยการผลิตที่สำคัญในอดีตในยุคสังคมอุตสาหกรรม คือ เงินทุนและทุนมนุษย์ แต่ปัจจัยการผลิต ที่สำคัญในยุคสังคมความรู้ คือ ความรู้ รวมทั้งการพัฒนาการทางสังคมซึ่งก้าวเข้าสู่ยุคสมัย ที่เรียกว่า “สังคมฐานความรู้” [3] ทุกองค์การจึงต้องเสริมสร้าง บรรยากาศแห่งการเรียนรู้ โดยเฉพาะในช่วงที่สังคมเปลี่ยนเข้าสู่ยุคข้อมูลข่าวสาร ความรู้ใหม่ ๆ ได้เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา การเปลี่ยนแนวคิดให้ทุกองค์การเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ จึงเป็นเรื่องเร่งด่วนซึ่งจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง [4]

การปรับตัวหรือการเปลี่ยนแปลงขององค์การต้องให้สอดคล้องกับบริบทของสังคมต่าง ๆ เพื่อความอยู่รอด ความพร้อมและขีดความสามารถของทรัพยากรมนุษย์ในการที่จะนำพาองค์การไปสู่เป้าหมาย “ความรู้” จึงเป็นทรัพยากรพื้นฐานที่สำคัญซึ่งจะทำให้เกิดนวัตกรรมและผลิตภัณฑ์จากการประยุกต์ใช้ความรู้ในการทำงานเพื่อการอยู่รอดและสามารถที่จะแข่งขันได้ ทุกองค์การจึงจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับความรู้ [5] อีกทั้งยุคนี้ ยังเป็นยุคของเศรษฐกิจฐานความรู้ องค์การจึงต้องปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง และบุคลากรจะต้องสามารถทำงานได้ครอบคลุมงานหลักทุกด้าน และสามารถทำงานร่วมกันเป็นที่มาได้โดยองค์การจะพัฒนาตนเองให้เป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ด้วยวิธีการบริหารจัดการความรู้ภายในองค์การให้เป็นระบบ ส่งเสริมบุคลากรเรียนรู้ได้จริงและต่อเนื่อง เพื่อให้องค์การมีประสิทธิภาพ และสามารถอยู่รอดได้ในโลกของการเปลี่ยนแปลง [6]

ภาวะผู้นำที่มีความเหมาะสมกับยุคการเปลี่ยนแปลงเช่นยุคปัจจุบันมีแนวคิดทฤษฎีที่มีชื่อเสียงและเป็นที่ยอมรับกันมาก คือ แนวคิดทฤษฎีภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพ (Transformational Leadership Theory) ซึ่งเป็นทฤษฎีภาวะผู้นำแนวใหม่หรือเป็นกระบวนทัศน์ใหม่ (New Paradigm) ภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพเป็นการเปลี่ยนแปลงกระบวนทัศน์ (Paradigm Shift) ไปสู่ภาวะผู้นำที่มี วิสัยทัศน์ (Vision) มีการกระจายอำนาจหรือการเสริมสร้างพลังใจ (Empowering) เป็นผู้มั่งคั่งธรรม (Moral Agents) และมีการกระตุ้นตามให้มีความเป็นผู้นำด้วยผู้นำหรือผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำ การเปลี่ยนแปลง สามารถทำให้ประสิทธิผลของงานและองค์การสูงขึ้น แม้ว่าสภาพขององค์การ จะมีข้อจำกัดต่าง ๆ เพียงใด [7]

จากแนวทางการปฏิรูปการศึกษาซึ่งมีผลมาจากการประกาศบังคับใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2562 และนโยบายดำเนินการในการพัฒนาการศึกษาของแผนการศึกษาแห่งชาตินั้นทำให้สถานศึกษาในยุคปัจจุบันก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในทุกด้านไม่ว่าจะเป็นในด้านการบริหารงานและการจัดการเรียนการสอน ซึ่งหมายถึงทั้งตัวผู้บริหารและครูผู้สอนนั่นเอง โดยเฉพาะผู้บริหารที่จะต้องมีการปรับเปลี่ยนสภาพเพื่อขับเคลื่อนให้สถานศึกษากลายเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้พัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาให้เป็นที่ไปตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา และมีความเป็นสากลเหมาะสมกับยุคโลกาภิวัตน์ และ จุดมุ่งหมายที่สำคัญ คือ คุณภาพการศึกษา ดังนั้น โรงเรียนจึงต้องมีคุณภาพและมีหลักประกันสำคัญที่ทำให้โรงเรียนมีความมั่นคง คือ การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ด้วยความเชื่อที่ว่าคนยิ่งรู้ ยิ่งขยายขีดความสามารถออกไปและองค์กรที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้ก็จะเติบโตและพัฒนาต่อไป ไม่มีที่สิ้นสุด [8]

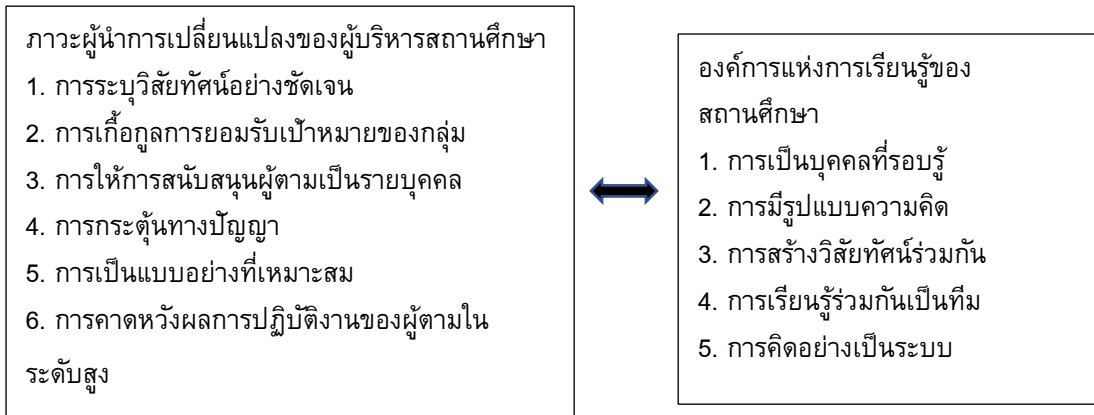
สำนักงานเขตการพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเชิงเทรา เขต 1 เป็นหน่วยงานที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจากผลการประเมินคุณภาพภายนอกที่สามระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของสำนักงานประกันคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สมศ.) ของโรงเรียนในสำนักงานเขตการพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเชิงเทรา เขต 1 พบว่า ควรมีการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาโดยการอบรมหรือสัมมนาเกี่ยวกับภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพ ในด้านการสร้างบารมีควรพัฒนาผู้ร่วมงานให้มีความเลื่อมใสในตัวผู้บริหารสถานศึกษาด้านการคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ควรพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษารู้ถึงความต้องการของผู้ร่วมงานแต่ละคน ด้านการกระตุ้นการใช้ปัญญา ควรพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมความสามารถแก้ปัญหาของผู้ร่วมงาน และด้านการสร้างแรงบันดาลใจควรพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาให้ขี้ใจและกำลังใจในการปฏิบัติงานกับผู้ร่วมงาน อย่างสม่ำเสมอ นั้นแสดงให้เห็นว่า ภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเชิงเทรา เขต 1 ยังต้องพัฒนาเพิ่มขึ้นซึ่งบทบาทอันสำคัญยิ่งของผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีภาวะความเป็นผู้นำและพร้อมที่จะทำการเปลี่ยนแปลงในทางที่ทำให้องค์กรประสบความสำเร็จ

จากสภาพปัญหาดังกล่าว สถานศึกษาทุกแห่งต้องมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องเพื่อให้ผ่านการประเมินคุณภาพการศึกษาทั้งภายในและภายนอก ซึ่งการบริหารงานจะเกิดประสิทธิผลได้ จำเป็นที่จะต้องพัฒนาคนให้มีคุณภาพโดยเฉพาะ “ผู้บริหาร” จะต้องมีการพัฒนาอย่างเหมาะสมและ สามารถปรับเปลี่ยนวิธีการบริหารงาน เน้นความสำเร็จของการสร้างงาน สร้างคน ให้ผู้ร่วมงานมี โอกาสใช้ความสามารถสูงสุดของตนเอง ผู้วิจัยจึงมีความสนใจและต้องการที่จะศึกษาภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพของผู้บริหารกับองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเชิงเทรา เขต 1 เพื่อนำผลจากการศึกษา ในครั้งนี้ เป็นแนวทางในการบริหารสถานศึกษาให้ก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมปัจจุบัน และพัฒนาสถานศึกษาให้กลายเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ที่ยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเชิงเทรา เขต 1
2. เพื่อศึกษาองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเชิงเทรา เขต 1
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพของผู้บริหารกับองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเชิงเทรา เขต 1

กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเขียงเทรา เขต 1 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 1,655 คน

กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเขียงเทรา เขต 1 ปีการศึกษา 2565 โดยใช้ตารางสำเร็จรูปกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Krejcie and Morgan ได้กลุ่มตัวอย่าง 313 คน โดยขั้นตอนดังนี้ ขั้นที่ 1 การสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified sampling) ใช้ขนาดของโรงเรียนแบ่งเป็นชั้นใน ขั้นที่ 2 การสุ่มกลุ่มตัวอย่างตามจำนวนที่ได้โดยวิธีการสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling)

เครื่องมือการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับขนาดของสถานศึกษา ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) เป็นคำถามเกี่ยวกับขนาดของสถานศึกษา ได้แก่ สถานศึกษาขนาดเล็ก สถานศึกษาขนาดกลาง สถานศึกษาขนาดใหญ่ สถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพของผู้บริหารสถานศึกษา คือ 1) การระบุวิสัยทัศน์ชัดเจน 2) การถือฤกษ์การยอมรับเป้าหมายของกลุ่ม 3) การให้การสนับสนุนผู้ตามเป็นรายบุคคล 4) การกระตุ้นทางปัญญา 5) การเป็นแบบอย่างที่เหมาะสม 6) การคาดหวังผลการปฏิบัติงานของผู้ตามในระดับสูง

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา คือ 1) การเป็น บุคคลที่รอบรู้ 2) การมีรูปแบบความคิด 3) การสร้างวิสัยทัศน์ร่วมกัน 4) การเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม 5) การคิดอย่างเป็นระบบ

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มีขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพตามแนวคิดของ Leithwood and Jantzi และองค์การแห่งการเรียนรู้ตามแนวคิดของ Senge

2. ร่างแบบสอบถามจากหลักการและทฤษฎีในข้อ 1 เสนอต่อคณะกรรมการที่ปรึกษา วิทยานิพนธ์เพื่อให้ความเห็นชอบตรวจสอบปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่อง

3. เสนอแบบสอบถามต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ตรวจสอบข้อคำถามที่มุ่งวัดองค์ประกอบในเนื้อหา และใช้ภาษา ความครอบคลุมในเนื้อหาตลอดจนข้อเสนอแนะอื่น ๆ ให้มีความถูกต้องและชัดเจน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยใช้เกณฑ์ความคิดเห็นสอดคล้องความสอดคล้องของ แบบสอบถามที่ได้นิยามไว้ในแต่ละตอนและคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence: IOC) ตั้งแต่ 0.51 ขึ้นไป

4. นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจแก้ไขจากผู้เชี่ยวชาญมาพิจารณาความสอดคล้องของแบบสอบถามที่ได้นิยามไว้ในแต่ละตอนและคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป ได้แบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร จำนวน 30 ข้อ และแบบสอบถามเกี่ยวกับองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา จำนวน 25 ข้อ มีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.60 - 1.00 และเสนอต่อคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อพิจารณาและปรับปรุง แก้ไขเป็นขั้นตอนสุดท้ายก่อนนำไปทดลองใช้

5. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (Try-Out) กับครูที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน ซึ่งเก็บข้อมูลจากโรงเรียนวัดต้นตาล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเข้เขต 1 เพื่อ วิเคราะห์คุณภาพของเครื่องมือ ดังนี้ ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Coefficient Alpha) ตามวิธีการของ Cronbach (1990) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ 0.97

6. นำแบบสอบถามที่แก้ไขปรับปรุงแล้วนำเสนอต่อคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบก่อนนำไปเก็บข้อมูลจริงจากกลุ่มตัวอย่าง

วิธีการรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการ ตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. ขอบหนังสือจากคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกริก ถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาจะเข้เขต 1 ที่กำหนดเป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการ เก็บรวบรวมข้อมูล
2. จัดส่งแบบสอบถาม จำนวน 313 ฉบับ ไปยังสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเข้เขต 1 และเก็บรวบรวมแบบสอบถาม
3. ได้รับแบบสอบถามคืน จำนวน 313 ฉบับ และนำกลับมาตรวจสอบความครบถ้วนของข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาตรวจสอบความสมบูรณ์
2. นำแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ไปวิเคราะห์ข้อมูลโดยคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป โดยการกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนแบบสอบถาม และการแปลความหมายของคะแนนที่กำหนดไว้และเทียบกับเกณฑ์ของ บุญชม ศรีสะอาด และบุญส่ง นิลแก้ว ดังนี้

2.1 แบบสอบถามภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพของผู้บริหารสถานศึกษา ใช้เกณฑ์และการแปลความหมาย ดังนี้

4.51–5.00	หมายถึง มีภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพอยู่ในระดับมากที่สุด
3.51–4.50	หมายถึง มีภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพอยู่ในระดับมาก
2.51–3.50	หมายถึง มีภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพอยู่ในระดับปานกลาง
1.51–2.50	หมายถึง มีภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพอยู่ในระดับน้อย
1.00–1.50	หมายถึง มีภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพอยู่ในระดับน้อยที่สุด

2.2 แบบสอบถามองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา ใช้เกณฑ์และการแปลความหมาย ดังนี้

4.51–5.00	หมายถึง องค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุด

- 3.51–4.50 หมายถึง องค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก
 2.51–3.50 หมายถึง องค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง
 1.51–2.50 หมายถึง องค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาอยู่ในระดับน้อย
 1.0–1.50 หมายถึง องค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา ใช้วิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation) แล้วเทียบกับเกณฑ์ของ พวงรัตน์ ทวีรัตน์ ดังนี้

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่าตั้งแต่ 0.81 ขึ้นไป	ถือว่ามีความสัมพันธ์กันในระดับสูงมาก
ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่าระหว่าง 0.61–0.80	ถือว่ามีความสัมพันธ์กันในระดับสูง
ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่าระหว่าง 0.41–0.60	ถือว่ามีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง
ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่าระหว่าง 0.21–0.40	ถือว่ามีความสัมพันธ์กันในระดับค่อนข้างต่ำ
ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่าต่ำกว่า 0.20	ถือว่ามีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำ

สรุปผลการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้นำการเปลี่ยนแปลงของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จะเชิงเทรา เขต 1 สรุปสาระสำคัญของผลการศึกษาได้ ดังนี้

1. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จะเชิงเทรา เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านการคาดหวังผลการปฏิบัติงานของผู้ตามในระดับสูง ด้านการถือฤลการยอมรับเป้าหมายกลุ่ม ด้านการระบุนิสัยทัศน์อย่างชัดเจน ด้านการกระตุ้นทางปัญญา ด้านการสนับสนุนผู้ตามเป็นรายบุคคล และด้านการเป็นแบบอย่างที่เหมาะสมตามลำดับ เมื่อพิจารณาแต่ละด้านสรุปผลได้ ดังนี้

1.1 ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จะเชิงเทรา เขต 1 ด้านการระบุนิสัยทัศน์อย่างชัดเจนโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงอันดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยสามอันดับแรก ดังนี้ คือ ผู้บริหารอธิบายให้คณะครูเข้าใจพร้อมทั้งมองเห็นถึงเป้าหมายของโรงเรียน และแนวทางที่ทำให้โรงเรียนประสบผลสำเร็จ อันดับที่สอง ผู้บริหารมีความเป็นผู้นำเพื่อพวงองค์กรสู่เป้าหมายความสำเร็จ ส่วนอันดับสุดท้าย คือ ผู้บริหารมีความสามารถในการแก้ไขปัญหา มุ่งมั่นเอาชนะอุปสรรค และมีวิจรณ์ญาณที่เหมาะสม

1.2 ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จะเชิงเทรา เขต 1 ด้านการถือฤลการยอมรับเป้าหมายกลุ่ม โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงอันดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยสามอันดับแรก ดังนี้ คือ ผู้บริหารส่งเสริมการมีส่วนร่วมของคณะครูในการทำงานเป็นกลุ่มสู่เป้าหมายที่ตรงกัน อันดับที่สอง ผู้บริหารมีการตั้งมาตรฐานในการทำงานและเชื่อมั่นว่าทุกฝ่าย สามารถปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายของโรงเรียนได้ส่วนอันดับสุดท้าย คือ ผู้บริหารสนับสนุนให้ทุกฝ่าย ทำงานเพื่อประโยชน์ส่วนรวมให้สำเร็จตามเป้าหมายของโรงเรียน

1.3 ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จะเชิงเทรา เขต 1 ด้านการสนับสนุนผู้ตามเป็นรายบุคคล โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงอันดับคะแนนเฉลี่ยจากมาก

ไปหาน้อยสามอันดับแรก ดังนี้ คือ ผู้บริหารส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูและบุคลากรเข้ารับการอบรมเพื่อพัฒนาความรู้และทักษะโดยเสมอภาคกัน อันดับที่สอง ผู้บริหารสนับสนุนทรัพยากรที่จำเป็นในการทำงานแก่ครูและบุคลากรทุกคน ส่วนอันดับสุดท้าย คือ ผู้บริหารสนใจและให้ความสนใจแก่ความต้องการและความสามารถพิเศษของครูเป็นรายบุคคล

1.4 ภาวะผู้นำการเปลี่ยนสภาพของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาจะเชิงเทรา เขต 1 ด้านการกระตุ้นทางปัญญา โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงอันดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย สามอันดับแรก ดังนี้ คือ ผู้บริหารเป็นผู้นำข่าวสารใหม่ ๆ เกี่ยวกับการพัฒนาการเรียนการสอนและแจ้งให้คณะครูทราบ อันดับที่สอง ผู้บริหารส่งเสริมและสนับสนุนเพื่อให้คณะครูแสวงหาแนวทางหรือวิธีการพัฒนาการเรียนการสอน ส่วนอันดับสุดท้าย คือ ผู้บริหารกระตุ้นให้คณะครูวิเคราะห์และทบทวนวิธีการพัฒนาผู้เรียนว่าเหมาะสมเพียงใด ประสบผลสำเร็จหรือไม่

1.5 ภาวะผู้นำการเปลี่ยนสภาพของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาจะเชิงเทรา เขต 1 ด้านการเป็นแบบอย่างที่เหมาะสม โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงอันดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยสามอันดับแรก ดังนี้ คือ ผู้บริหารประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีและทำให้คณะครูในโรงเรียนยึดถือเป็นแบบอย่าง ผู้บริหารประพฤติตนได้อย่างเหมาะสมเป็นที่ยอมรับนับถือจากคณะครูและบุคลากรในโรงเรียน ส่วนอันดับสุดท้าย คือ ผู้บริหารนำผลงานหรือแนวทางที่ประสบผลสำเร็จในการปฏิบัติงานของตนมาเป็นแบบอย่างให้แก่คณะครู

1.6 ภาวะผู้นำการเปลี่ยนสภาพของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาจะเชิงเทรา เขต 1 ด้านการคาดหวังผลการปฏิบัติงานของผู้ตามในระดับสูง โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงอันดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยสามอันดับแรก ดังนี้ คือ ผู้บริหารกระตุ้นให้ครูสร้างนวัตกรรมและมีเทคนิคการสอนแบบใหม่ ๆ เพื่อให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น อันดับที่สอง ผู้บริหารกระตุ้นให้ครูมีความคิดสร้างสรรค์นำไปสู่งานที่มีคุณภาพ ส่วนอันดับสุดท้าย คือ ผู้บริหารคาดหวังในการปฏิบัติงานของครูให้ประสบผลสำเร็จมากที่สุด

2. องค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเชิงเทรา เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับคะแนนจากมากไปหาน้อย ตามลำดับดังนี้ คือ ด้านการเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม ด้านการคิดอย่างเป็นระบบ ด้านการสร้างวิสัยทัศน์ร่วมกัน ด้านการเป็นบุคคลที่รอบรู้ และด้านการมีรูปแบบความคิด ตามลำดับ เมื่อพิจารณาแต่ละด้านสรุปผลได้ ดังนี้

2.1 องค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเชิงเทรา เขต 1 ด้านการเป็นบุคคลที่รอบรู้ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงอันดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยสามอันดับแรก ดังนี้ คือ สถานศึกษาส่งเสริมบุคลากรให้มีความกระตือรือร้น สนใจและใฝ่หาที่จะเรียนรู้สิ่ง ๆ ใหม่ ให้ทันกับยุคการเปลี่ยนแปลง อันดับที่สอง สถานศึกษาได้ส่งเสริมให้บุคลากรได้รับการเรียนรู้และการพัฒนาตนเองทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน ส่วนอันดับสุดท้าย คือ สถานศึกษาให้ความสำคัญต่อการเรียนรู้ของบุคลากรอย่างต่อเนื่อง

2.2 องค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเชิงเทรา เขต 1 ด้านการมีรูปแบบความคิด โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงอันดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยสามอันดับแรก ดังนี้ คือ สถานศึกษามีการกระตุ้นให้บุคลากรมีทักษะการคิดในการวางแผนการปฏิบัติงาน และสถานศึกษาส่งเสริมให้บุคลากรมีแบบแผนในการทำงาน

และวางแผนก่อนการทำงานทุกครั้ง ส่วนอันดับสุดท้าย คือ บุคลากรในสถานศึกษาใช้ข้อมูลเป็นฐานในการคิดวิเคราะห์และตัดสินใจอย่างมีเหตุผล

2.3 องค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเชิงเทรา เขต 1 ด้านการสร้างวิสัยทัศน์ร่วมกัน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงอันดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยสามอันดับแรก ดังนี้ คือ สถานศึกษาส่งเสริมให้บุคลากรทุกฝ่ายปฏิบัติงานให้สำเร็จตามวิสัยทัศน์ที่ตั้งร่วมกันไว้อันดับที่สอง สถานศึกษาส่งเสริมให้บุคลากรกำหนดเป้าหมายความสำเร็จของโรงเรียนร่วมกัน ส่วนอันดับสุดท้าย คือ ในการกำหนดวิสัยทัศน์ของสถานศึกษาเป็นการหลอมรวม ความคิดเห็นของทุกฝ่ายที่มีส่วนร่วมเข้าไว้ด้วยกัน

2.4 องค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเชิงเทรา เขต 1 ด้านการเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงอันดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยสามอันดับแรก ดังนี้ คือ สถานศึกษาส่งเสริมให้บุคลากรพัฒนาความรู้และเรียนรู้ร่วมกันอย่างต่อเนื่อง อันดับที่สอง สถานศึกษาส่งเสริมให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ปรับปรุง และพัฒนางานร่วมกัน ส่วนอันดับสุดท้าย คือ สถานศึกษาจัดประชุมให้บุคลากรแลกเปลี่ยนความคิดเห็นหรือประเด็นที่ต้องพิจารณาและประเด็นในการแก้ปัญหาาร่วมกัน

2.5 องค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเชิงเทรา เขต 1 ด้านการคิดอย่างเป็นระบบ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงอันดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยสามอันดับแรก ดังนี้ คือ สถานศึกษาส่งเสริมให้บุคลากรได้พัฒนาแนวทางในการทำงานเพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น อันดับที่สอง สถานศึกษามีการจัดทำโครงการและมีการประชุมร่วมกันก่อนที่จะมีการปฏิบัติงานต่าง ๆ เสมอ ส่วนอันดับสุดท้าย คือ สถานศึกษาจัดให้บุคลากรมีการวิเคราะห์หรือแสดงความคิดเห็นเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติงานอย่างสร้างสรรค์

3. ภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเชิงเทรา เขต 1 มีความสัมพันธ์กับองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับสูงมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการคาดหวังผลการปฏิบัติงานของผู้ตามในระดับสูง มีความสัมพันธ์กับองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาในระดับสูงมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ด้านการกระตุ้นทางปัญญา ด้านการระบุวิสัยทัศน์อย่างชัดเจน ด้านการถือฤการยอมรับเป้าหมายกลุ่ม ด้านการสนับสนุนผู้ตามเป็นรายบุคคล และด้านการเป็นแบบอย่างที่เหมาะสม มีความสัมพันธ์กับองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

อภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนสภาพของผู้บริหารกับองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเชิงเทรา เขต 1 ตามวัตถุประสงค์และสมมุติฐานของการวิจัย ซึ่งผลการวิจัยสามารถนำมาอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนสภาพของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเชิงเทรา เขต 1 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเนื่องด้วยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ได้มีนโยบายในการพัฒนาผู้บริหารให้มีภาวะผู้นำการเปลี่ยนสภาพ ได้มีการจัดประชุม อบรมสัมมนา การศึกษาดูงาน อย่างสม่ำเสมอประกอบกับ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ได้กำหนดนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ ในส่วนที่เกี่ยวกับการศึกษา ในมาตรา 81 จากบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ ทำให้มีการดำเนินการในกระบวนการทางนิติบัญญัติจัดทำพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ. ศ. 2542 ขึ้น และ

เป็นฐานหลักเพื่อการปฏิรูปการศึกษาของประเทศ [9] ซึ่งได้ปฏิรูปการเรียนรู้ด้วยการปฏิรูปปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาคุณภาพทางการศึกษา ได้แก่ การปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษา โดยกำหนดให้ใช้หลักสูตรแกนกลางสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 รวมทั้งมีการประเมินคุณภาพการศึกษาเพื่อยกระดับคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาจากสำนักรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) ทำให้ผู้บริหารต้องพัฒนาตนเองให้มีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสภาวะทางสังคม เศรษฐกิจเทคโนโลยีปัจจุบันเปลี่ยนแปลงไปค่อนข้างมาก ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นที่จะต้องมีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล ปรับเปลี่ยนทั้งความคิด พฤติกรรมให้ทันกับเหตุการณ์ปัจจุบัน มีคุณธรรม จริยธรรม สามารถนำองค์การไปสู่ทิศทางใหม่ ๆ ได้อย่างสร้างสรรค์ ตลอดจนให้ขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานและให้เกียรติแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา และต้องมีการเสริมแรงผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างเหมาะสม ยุติธรรม เพื่อเป็นแรงจูงใจในการปฏิบัติงานให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด และจะทำให้สถานศึกษาประสบผลสำเร็จในด้านการบริหารจัดการ [10] เพื่อนำไปสู่เป้าหมาย คือ ความสำเร็จของงาน และจะทำให้สถานศึกษามีการเปลี่ยนแปลงไปสู่ทิศทางใหม่ ๆ อย่างมีคุณภาพ ซึ่งสถานศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ส่วนใหญ่จะตั้งอยู่ใกล้กับหน่วยงานที่สำคัญทั้งภาครัฐและเอกชนที่สำคัญ รวมทั้งแหล่งนิคมอุตสาหกรรมและแหล่งท่องเที่ยวที่กำลังเจริญก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็ว นั้น ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาต้องเปลี่ยนแปลงให้ทันกับยุคแห่งการพัฒนาให้ทันกับบริบทของท้องถิ่นนั้น ๆ สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นแรงขับเคลื่อนให้ผู้บริหารต้องพัฒนาตนเองให้มีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ให้อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับผลการศึกษาระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงจากองค์การอื่น ๆ ดังนี้ สมเกียรติ บาลลา [11] ได้ศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา อำเภอเมืองปทุมธานี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารกับองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาโดยมีค่าความสัมพันธ์กันในทางบวกหรือมีความสัมพันธ์กันในลักษณะที่คล้อยตามกัน และ ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา ในภาพรวม มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 เซซินีร์ แสงสุข [12] ได้ศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู ผลการศึกษาพบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุด มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 สอดคล้องกับ อังกูร เกาวัลย์ [13] ที่ได้ศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษาโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 โดยรวม มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูงมาก การส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษาอยู่ในระดับมากและมีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 รัตติยา จันท์เอียด [14] ได้ศึกษา ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับ ดังนี้ การมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ การกระตุ้นทางปัญญา การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล การสร้างแรงบันดาลใจ การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมากที่สุด เรียงลำดับ ดังนี้ ด้านการเรียนรู้เป็นทีม ด้านการมีแบบแผนความคิดด้านการคิดเชิงระบบ ด้านการมีความรอบรู้ และด้านการมีวิสัยทัศน์ร่วม ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของ

สถานศึกษา สามารถทำนายนายการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา โดยภาพรวมร้อยละ 96.50 ดังนั้น ควรมีการจัดอบรมสัมมนาด้านการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ การทำงานเป็นทีมและการมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน เพื่อนำไปใช้ในการบริหารสถานศึกษาให้มีคุณภาพ

2. องค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเชิงเทรา เขต 1 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเชิงเทรา เขต 1 ได้มีกำหนดนโยบาย มีการกำกับ ดูแล ติดตามและประเมินผลสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จัดระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา และดำเนินการและประสาน ส่งเสริม สนับสนุนการวิจัยและพัฒนาการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา อันมีผลกระทบจากการพัฒนาที่ก้าวสู่ยุคสมัย ที่ทำให้ขอบข่ายของการสืบเสาะ ค้นคว้า แสวงหา และถ่ายทอดความรู้ และการเรียนรู้เป็นไปอย่างกว้างขวางและรวดเร็ว การพัฒนาความรู้และการเรียนรู้จึงเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุด รวมทั้งให้ทุกองค์กรและทุกภาคส่วนในสังคมมีความใฝ่รู้ และพร้อมที่จะเรียนรู้อยู่เสมอ สถานศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเชิงเทรา เขต 1 มีหน้าที่หลักในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานตามพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ. ศ. 2542 ซึ่งการศึกษา คือ กระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม โดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้าทาง วิชาการ การสร้างองค์ความรู้อันเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคมการเรียนรู้และปัจจัย เกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้ อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ดังนั้น สถานศึกษาต้องเป็น องค์กรที่มีการขยายขีดศักยภาพอย่างต่อเนื่อง เพื่อสร้าง อนาคตใหม่ที่ดีกว่าให้กับตนเองอยู่ตลอดเวลา หรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง องค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา คือ โรงเรียนซึ่งประกอบด้วยบุคลากรทุกระดับ ที่ต่างร่วมมือร่วมใจกันส่งเสริมพัฒนาศักยภาพให้แก่กัน รวมทั้งเพิ่ม ศักยภาพขององค์กรให้สูงขึ้น เพื่อให้สามารถดำเนินการให้เกิดผลงานได้ระดับคุณภาพตามที่ปรารถนา เพื่อ พัฒนาสังคมให้เป็นสังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ยิ่งขั้นต่อไป ตามแนวคิดของ Senge สอดคล้องกับงานวิจัย ของวรรณพร ตรีชัยศรี [15] ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับ การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สระบุรี เขต 2 อยู่ในระดับมาก การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก และภาวะผู้นำตาม สถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์กับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา มีความสัมพันธ์ทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ 0.05 ไพทฤษฎ์ ศิริบุรณ์ [16] ได้ศึกษา ภาวะผู้นำเชิง นวัตกรรมของผู้บริหารที่ส่งผลต่อความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาชายโสธร เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหาร โดยรวมอยู่ในระดับ มากที่สุด ความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และ ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหาร ที่ส่งผลต่อความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา คือด้านการบริหารความเสี่ยง ด้านการมีวิสัยทัศน์ การเปลี่ยนแปลงด้านการสร้างบรรยากาศแห่งองค์กรนวัตกรรมด้านการสร้างแรงจูงใจและด้านการมีความคิด สร้างสรรค์โดยตัวแปรทั้ง 5 ร่วมกันพยากรณ์ความแปรปรวนของความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา ร้อยละ 72.60 ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 กรองกาญจน์ อรุณเมฆ [17] ได้ศึกษา ภาวะผู้นำทาง วิชาการของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 9 พบว่า การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับ มาก โดยเรียงลำดับตามค่ามัธยิมเลขคณิตจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการเรียนรู้ของทีมด้านความเชี่ยวชาญ ของบุคคล ด้านวิสัยทัศน์ร่วมกัน ด้านการคิดอย่างเป็นระบบ และด้านแบบแผนทางความคิด และภาวะผู้นำทาง

วิชาการของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษา โดยภาพรวมคือ ด้านการพูดคุยสะท้อนพฤติกรรมครูและด้านการสนับสนุนให้มีการพัฒนาทางวิชาชีพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

3. ภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาจะเชิงเทรา เขต 1 มีความสัมพันธ์กับองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับสูงมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ที่เป็นเช่นนี้เพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระดับจังหวัดจะเชิงเทรา เขต 1 เป็นบุคคลตัวอย่าง และมีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกลและชัดเจน เป็นผู้ผลักดันเป็นบุคคลตัวอย่าง และมีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกลและชัดเจน เป็นผู้ผลักดันและนำนโยบายต่าง ๆ มาสู่การปฏิบัติจริง บุคลากรภายในสถานศึกษาเกิดการปรับเปลี่ยนแนวคิดและพฤติกรรมในทางบวก เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิตและเป็นองค์กรที่เข้มแข็ง ทำให้ภาวะผู้นำการเปลี่ยนสภาพของผู้บริหารสถานศึกษาส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา แสดงให้เห็นว่าหากผู้บริหารโรงเรียนมีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงในระดับมาก ความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนก็อยู่ในระดับมากด้วย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในปัจจุบันผู้บริหารสถานศึกษาต้องอยู่ท่ามกลางความเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลง ต้องเผชิญโลกยุคใหม่ซึ่งเป็นยุคแห่งการแข่งขันยุคของการปฏิรูปการศึกษา สังคมกลายเป็นสังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ โดยทุกองค์กรต้องปรับเปลี่ยนให้ก้าวผ่านพื้นฐานของความสำเร็จในทศวรรษนี้ ผู้บริหารต้องเปลี่ยนการบริหารแบบเดิมมาเป็นการบริหารแนวคิดใหม่ ประกอบกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 กำหนดให้มีการปฏิรูปการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ และมีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างรูปแบบ กระบวนการเรียนการสอน การบริหารจัดการและระบบสนับสนุนต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านงบประมาณ อุปกรณ์ เครื่องมือหรือเทคโนโลยี ที่สำคัญคือการเปลี่ยนวิธีคิดใหม่ ให้สอดคล้องกับสังคมใหม่ ผู้บริหารต้องเปลี่ยนแปลงตนเองในกระบวนการบริหารจัดการทุกด้านจึงจะทำให้การบริหารสถานศึกษาประสบผลสำเร็จ ซึ่งสอดคล้องกับ รุ่งนภา จันทรลี [18] ได้ศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระดับจังหวัดจะเชิงเทรา เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูงและส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูและบุคลากรทางการศึกษา จึงเสนอแนะว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรศึกษา พัฒนา เสริมสร้างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงให้เกิดขึ้นในตนเอง จนสามารถเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับผู้ใต้บังคับบัญชาและผู้เรียนได้อย่างเป็นรูปธรรม เพื่อนำพาสถานศึกษาให้เป็นองค์กรที่มีประสิทธิภาพในการเรียนรู้และพัฒนาตนเอง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ผลวิจัยพบว่า ระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนสภาพของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระดับจังหวัดจะเชิงเทรา เขต 1 ด้านการสนับสนุนผู้ตามเป็นรายบุคคลและด้านการเป็นแบบอย่างที่เหมาะสม อยู่ในสองอันดับสุดท้าย ดังนั้น ในด้านการสนับสนุนผู้ตามเป็นรายบุคคล ผู้บริหารควรส่งเสริมและสนับสนุนเพื่อให้คณะครูแสวงหาแนวทางหรือวิธีการพัฒนาการเรียนการสอน คิดค้นนวัตกรรมการเรียนการสอนในรูปแบบใหม่ เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้นและผู้บริหารควรเป็นผู้นำข่าวสารใหม่ ๆ เกี่ยวกับการพัฒนาการเรียนการสอนและแจ้งให้คณะครูทราบ และสนับสนุนให้บุคลากรพัฒนาตนเอง ซึ่งจะส่งผลต่อโรงเรียนในลำดับถัดมา ส่วนในด้านการเป็นแบบอย่างที่เหมาะสมผู้บริหารควรประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีและทำให้คณะครูในโรงเรียนยึดถือเป็นแบบอย่างและเป็นที่ยอมรับนับถือ ที่สำคัญผู้บริหารต้องมีความยุติธรรมและให้ความเสมอภาคแก่บุคลากรโดยเท่าเทียมกันและควรบริหารความขัดแย้งและมีวิจรณ์ญาณในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งด้วยความบริสุทธิ์ยุติธรรมด้วย

2. ผลการวิจัยพบว่าระดับขององค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาจะเชิงเทรา เขต 1 ด้านการมีรูปแบบความคิด มีคะแนนอยู่ในอันดับสุดท้าย ซึ่งถือว่าเป็นเรื่องสำคัญต่อการพัฒนาองค์การให้เป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ สถานศึกษาควรมีการกระตุ้นให้บุคลากรมีทักษะการคิด ในการวางแผนการปฏิบัติงาน มีแบบแผนในการทำงานและวางแผนก่อนการทำงานทุกครั้งและใช้ข้อมูลเป็นฐานในการคิดวิเคราะห์และตัดสินใจอย่างมีเหตุผล ซึ่งในการวางแผนในการทำงานนั้นถือเป็นหัวใจสำคัญในการทำงานต่าง ๆ ให้บรรลุเป้าหมายได้ ถ้าสถานศึกษามีรูปแบบความคิด สามารถดำเนินงานได้อย่างเป็นระบบ ซึ่งจะส่งผลต่อการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาอย่างแน่นอน และในด้านการเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม ซึ่งมีคะแนนในระดับมากแต่อยู่ในอันดับรองสุดท้าย ดังนั้น สถานศึกษาควรส่งเสริมให้บุคลากรพัฒนาความรู้และเรียนรู้ร่วมกันอย่างต่อเนื่อง ส่งเสริมให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ปรับปรุง และพัฒนางานร่วมกัน พัฒนาให้บุคลากรแลกเปลี่ยนความคิดเห็นหรือประเด็นที่ต้องพิจารณาและประเด็นในการแก้ปัญหาพร้อมกัน รวมทั้งสถานศึกษาควรกระตุ้นให้บุคลากรมีการอภิปรายแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันภายในทีมงาน มีการทำงานเป็นทีม ข้ามกลุ่มสาระหรือข้ามฝ่ายเพื่อส่งเสริมการถ่ายทอดความรู้ระหว่างกัน

3. ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนสภาพของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเชิงเทรา เขต 1 มีความสัมพันธ์กับองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเชิงเทรา เขต 1 อยู่ในระดับสูงมาก แสดงให้เห็นว่าหากผู้บริหารโรงเรียนมีภาวะผู้นำการเปลี่ยนสภาพในระดับมาก ความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนก็อยู่ในระดับมากด้วย ดังนั้น หน่วยงานทางการศึกษาควรกระตุ้นให้ผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำการเปลี่ยนสภาพ โดยจัดอบรมหรือส่งเสริมให้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. จากผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยภาวะผู้นำการเปลี่ยนสภาพมีความสัมพันธ์กับองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา ฉะนั้น ควรได้มีการศึกษาเชิงลึก หรือการวิจัยซ้ำ (Replication) โดยใช้เทคนิคการวิจัยอื่น เช่น การวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อแสวงหาข้อเท็จจริง เพื่อพัฒนาองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาและสร้างรูปแบบภาวะผู้นำที่เหมาะสมกับโรงเรียน
2. ควรมีการศึกษาตัวแปรอื่น ๆ ที่อาจส่งผลต่อภาวะผู้นำการเปลี่ยนสภาพและองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา เช่น วัฒนธรรมองค์การ บรรยากาศองค์การหรือภาพลักษณ์องค์การ เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- [1] สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. (2560). รายงานการประเมินคุณภาพภายนอก ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (พ.ศ. 2560-2564). กรุงเทพฯ:สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา.
- [2] ไพฑูรย์ สินลารัตน์ และคณะ. (2550). การเปลี่ยนผ่านการศึกษาเข้าสู่ยุคเศรษฐกิจฐานความรู้. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- [3] กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545 ฉบับที่ 3 พ.ศ. 2553 และฉบับที่ 4 พ.ศ.2562). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- [4] ทศนีย์ อวรัญ. (2549). พฤติกรรมการบริหารองค์การแห่งการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอขลุง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี เขต 2. (งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต). สาขาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.

- [5] สิริธรรมา คงอ้วน. (2552). ศึกษาการจัดการความรู้ตามเกณฑ์มาตรฐานความรู้วิชาชีพครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองหัวหิน อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์. (สารนิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต). การบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยศรีนครินทร วิโรฒ.
- [6] สราญจิตร วงษ์ทองดี. (2551). การศึกษาพัฒนาการของความสามารถในการจัดการความรู้ในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 ที่มีลักษณะความเป็นผู้นำแตกต่างกัน. (ปริญญาานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต). (การวิจัยและสถิติทางการศึกษา), มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- [7] อารี กังสานุกุล. (2553). ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 2. (งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต). สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- [8] วิโรจน์ สารรัตนะ และอัญชลี สารรัตนะ. (2545). ปัจจัยทางการบริหารกับความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ ข้อเสนอผลการวิจัยเพื่อการพัฒนาและการวิพากษ์. กรุงเทพฯ: อักษราพิพัฒน์.
- [9] กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ. ศ. 2542 ที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 (2545, 19 ธันวาคม) และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 (2553, 15 สิงหาคม). ราชกิจจานุเบกษา.
- [10] อำภา ปิยารมย์. (2549). การศึกษาภาวะผู้นำกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาคตะวันออกเฉียง. (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต) สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- [11] สมเกียรติ บาลลา. (2554). ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลกระทบต่อองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา อำเภอเมืองปทุมธานี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1. คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สาขาวิชาเทคโนโลยีการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- [12] เซษินีร์ แสงสุข. (2560). ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู. วิทยานิพนธ์. ค.ม. (การบริหารการศึกษา). จันทบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- [13] อังกูร เกาวัลย์. (2562). ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17. (วิทยานิพนธ์ ค.ม.) การบริหารการศึกษา. จันทบุรี : มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- [14] รัตติยา จันท์เอียด. (2561). ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี. สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี
- [15] วรณพร ตรีชัยศรี. (2561). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2. (ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- [16] ไพฑูรย์ ศิริบูรณ. (2565). ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารที่ส่งผลต่อความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต 1. วารสารพุทธปรัชญาวิวัฒน์ ปีที่ 6 ฉบับที่ 1 (มกราคม-มิถุนายน 2565). สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด.

- [17] กรองกาญจน์ อรุณเมฆ. (2564). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9. วิทยานิพนธ์หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ระดับปริญญาโทมหาวิทยลัยศิลปากร.
- [18] รุ่งนภา จันทร์ลี (2562). ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). จันทบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.